

International SOCIAL SCIENCES STUDIES JOURNAL

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:30
sssjournal.com

pp.580-594
ISSN:2587-1587

2019 / February / Şubat
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 02/01/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 20/02/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 20.02.2019

SOSYAL DEVLETİN TARİHİ SÜRECİ İLE BAZI AB ÜLKELERİ VE TÜRKİYE’NİN KİYASLANMASI

SOCIAL STATE HISTORICAL PROCESS AND SOME COMPARISONS OF EU COUNTRIES AND TURKEY

Arş.Gör.Dr. Kadir AYDIN

Adıyaman Üniversitesi İİBF Kamu Yönetim Bölümü, kaydin@adiyaman.edu.tr
ORCID ID: orcid.org/0000-0002-2437-8118

Dr. Cüneyt ÇATUK

Cuneytcatak@hotmail.com
ORCID ID: orcid.org/ 0000-0002-9843-7037

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1260>

Reference : Aydın, K. & Çatuk, C. (2019). “Sosyal Devletin Tarihi Süreci İle Bazı Ab Ülkeleri ve Türkiye’nin Kıyaslanması”, International Social Sciences Studies Journal, 5(30): 580-594.

ÖZ

Sosyal refah devleti; devletin halkın toplumsal ve ekonomik varlıklarını iyileştirmek için önemli roller üstlenerek bu yolda vatandaşlarına fırsatlar sunmasıdır. Yani devletin vatandaşının ekonomik ve sosyal haklarını düşünerek oluşturulan bir yönetim biçimidir. Sosyal devletin özellikleri arasında fırsat eşitliği, gelir dağılımı, vatandaşların asgari yaşam şartlarını sağlamaları vardır. Sosyal devlet tanımı ilk olarak 1870’li yıllarda bismark idaresindeki Almanya’da ortaya atılmıştır. Bu çalışmada refah devletinin tanımı ve tarihsel süreci araştırılmıştır. Çalışmada AB ülkesi refah düzeyleri araştırılmış ve bunların Türkiye ile karşılaştırılması yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Sosyal Devlet, Sosyal Refah, Refah Tarihi

ABSTRACT

The social welfare state is to provide citizens with opportunities to improve their social and economic assets. In other words, it is a form of government created by considering the economic and social rights of the citizen of the state. The characteristics of the social state include equality of opportunity, income distribution, and minimum living conditions of citizens. The definition of the social state was first introduced in Germany in 1870 in bismark administration. In this study, the definition and historical process of the welfare state has been investigated. The study was carried out in comparison with the EU countries which have been examined and prosperity in Turkey.

Key words: Social State, Social Welfare And Welfare History

1. GİRİŞ

Sosyal devlet kavramı ve refah devleti kavramı arasında bir ilişki vardır. Her refah devleti bir sosyal devlettir. Sosyal refah devletinin belirli sorumlulukları vardır. Bunlardan birkaçı yaşam standardını üst düzeye çıkarmak, sosyal politikaları halkın hakkı gözetilerek yapmak, gelir dağılımında adaleti sağlamak, işsizliği en aza indirip istihdam alanları açmak, fırsat eşitliği ilkesini göz önünde bulundurmak, dezavantajlı gruplara destek olmaktır. Bu kavramlar ülkeden ülkeye farklılıklar göstermektedir. Gelişmekte olan ülkelerde bu oranlar düşük çıkarken gelişmiş ülkelerde çoğu yüksek çıkmaktadır.

Sosyal refah devleti ve bununla ilgili konuların anlaşılması için öncelikle ‘Refah’ ve ‘Devlet’ kelimelerinin ne anlama geldiğini tanımlamak gerekmektedir. Daha sonra bir bütün olarak ‘Refah Devleti’nin’ değerlendirilmesi daha anlaşılır olacaktır. Refah, kabaca bolluk ve rahatlık içinde yaşama anlamına gelmektedir. Yani, sosyal ve ekonomik açıdan yaşanan sorunların en aza indirildiği ferah bir ortam içinde

yaşamaktır. Devlet ise, insanlar tarafından oluşturulan dinamik bir yapıdır. Devletin temel işlevi, bir arada yaşamayı sağlamak ve kendini oluşturan insanların güvenliğini sağlamaktır. Refah devleti veya sosyal devlet ise, öncelikli sorumluluğu vatandaşlarının refahı sağlamak olan ve vatandaşlarının iktisadi ve sosyal ferahlıklarını koruyan ve teşvik eden bir devlet kavramıdır.

Her devletin, içinde barındırdığı insanların refah düzeyini artırma amacı bulunmaktadır. Her devlet bu amacı uygulama düzeyinde her zaman mükemmeli yakalayamayabilir. Bu da toplumun devlete yönelik bakış açısını ya da politika temelli uygulamalarını değiştirmesini ve yenilemesini gerektirecek bir durumdur ve her devlet bu değişikliği yaparak refahı uygulamada başarılı olmayı sorumluluk olarak görmelidir.

Sosyal refahı sağlamakla yükümlü devletler, devletin kurulduğu zamandan bu yana yaşanan kriz, afet, savaş gibi olumsuz olayların ardından önemli roller üstlenmiştir. Sosyal devleti meydana getiren asıl mevzu budur ve devlet, sosyal ve ekonomik yaşama müdahale ederek, kriz, afet ve savaş gibi olumsuz durumların beraberinde getirdiği ekonomik ve sosyal açıdan yoksulluklara, adaletsizliklere ve toplumların refah düzeylerinin azalmasına karşı ciddi bir rol üstlenerek önlem almıştır.

Sosyal devlet olgusu, 19. yüzyılın sonlarına doğru -özellikle Batının sanayileşmesi döneminde- ortaya çıkmıştır. Sosyal devlet olgusu, özellikle 20. yüzyılın sonlarında hızlı bir genişleme göstermiştir. Dünyada sosyal refah adına gerçekleştirilen gelişmeler Türkiye'ye de sirayet etmiş ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında, 'sosyal devlet' kavramına yer verilmiştir. Bu durum Türkiye'nin de sosyal devlet olgusuna önem verdiğini gösterir.

Bu çalışmada, sosyal refah devletinin tarihsel açıdan gelişimi irdelenecek, refah konusunda Türkiye'nin bazı AB ülkeleriyle kıyaslaması yapılarak, Türkiye'nin refah sıralamasına yer verilecektir.

2. REFAH DEVLETİ

Bu kavram ilk olarak 1920'li yılların sonunda Almanya'da, 1940'lı yılların başlarında da "refah devleti" şeklinde İngiltere'de kullanıldığı bilinmektedir. Flora ve Heidenheimer ise refah devleti kavramının toplumsal olarak 1941 yılında İngiltere'de kullanılmaya başlamasının İngiltere'nin Alman savaş makinelerinden gelen tehditlere karşı tek başına ayakta kaldığı bir dönemde gerçekleştiğini ve bu dönemde papaz ve Başpiskopos olan Temple'ın bu kavramı "güç ve savaş" devleti olan Nazi devletini betimlemek için kullandığını bilinmektedir (Flora ve Heidenheimer,1990:19). Bir sosyal politika tarihçisi olan Jose Harris de refah devleti kavramının Beveridge Raporu'nda direkt kullanılmadığını; ancak raporda ifade edilen şeylerin refah devleti protitipi olduğunu, bundan dolayı da Beveridge'in refah devletinin babası olduğunu vurgulamaktadır (Harris ve Beveridge ,1997: 448). Refah devleti tanımı literatürde yazardan yazara değişmektedir. Tanımlar, refah devletine verilen sorumluluğa göre (minimum-maksimum) ve merkeze aldığı amaca göre (eşitlik, vatandaşlık, sosyal haklar, sosyal adalet gibi) değişmektedir (Güç, 2015).

Refah devleti ve sosyal devlet arasında çok büyük bir fark yoktur. Ancak çoğu zaman refah devleti kavramı kullanılmaktadır. Bazı yazarlara göre refah devleti ve sosyal devlet arasında farklılıklar vardır. Bunun nedeni kendisine sosyal devlet diyen her devlet refah devleti olmayabilir. Ancak refah devletinin gereklerini yerine getiren her devlet sosyal devlettir.

2.1. Refah Devletinin Gelişimi:

Refah devletinin gelişim sürecini kendi arasında beşe ayırmak mümkündür. Sanayi devrimi öncesi, sanayi devrimi, refah devletinin doğuşu ve konumunu sağlamlaştırma, yükselen refah devleti, 1970'lerden günümüze.

2.1.1. Sanayi Devrimi Öncesi Refah Devleti Uygulamaları (1880 Öncesi)

Sosyal yardımların sistematik olarak ilk kez düzenlenip uygulandığı ülke, İngiltere'dir (Akyüz, 2008: 59). İngiliz tarihi içinde yaklaşık dört asırlık bir dönemi kapsayan yoksul yasalarının (Poor Laws) başlangıcından önce İngiltere'de merkantilist bir hava hakimdi ve İngiliz asilzadeleri, çalışmadan yaşamını sürdüremeyen herkese "yoksul" gözüyle bakardı. Onlara göre, halk eşittir yoksul demektir. (Polanyi, 1986: 104). Yoksul yardımının yerel düzeyde örgütlenmesi, ülke bazında ele alınmayışı, eski Yoksul Yasalarının en ayırt edici özelliği idi. Yasa, geçici işsizlik yaşayanlara, ailesi parçalanarlara, sakatlara ve hastalık sonucu yoksulluk yaşayanlara yardım etmek için lokal düzeyde bir sorumluluk getirdi. İş teşviklerini sürdürürken yoksulları korumak için farklı politikalar oluşturarak, kendi yetki bölgelerinde (Parish'ler) çeşitli uygulamalara gidildi. Bu bölgelerde zaman içinde belirli farklılıklar oluştu. Doğru politikayı bulma

çabaları, savurganlık ve cimrilik arasında gidip gelen bir dalgalanma periyoduna dönüştü (Block ve Somers, 2003: 293).

2.1.2. Sanayileşme Dönemi (1880-1945)

Sanayi devrimi ile birlikte insan ve kas gücüne olan ihtiyaç azalmıştır. Makineleşme yaygınlaşmıştır. Dolayısıyla ülke ekonomisinin üretim şekli de değişmiştir. Üretim aletlerinin sahibi olan burjuva ve işçi sınıfı (proleterya) ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda insan doğaya hakim olmaya başlamıştır. Bu durum iş ve istihdam problemlerini daha da arttırmıştır. Sosyal yasalara devlet elinin değmesi sanayileşme ile birlikte İngiltere’de ortaya çıkmış ve daha sonra diğer ülkelerde uygulanmaya başlanmıştır. Bu dönemde patron ve çalışan arasındaki sorunları ele alan devlet mekanizması daha sonra sosyal refah alanına el atmıştır.

2.1.3. Refah Devletin Doğuşu ve Konumunu Sağlama Dönemi: 1880-1945

19. yy’da modern anlamda refah devleti ortaya çıkmıştır. Liberalizmin ortaya koyduğu özgürlük fikri beraberinde birçok sorunu getirmiştir. Yoksulluk yasaları bu sorunları çözmeye noktasında eksik kalınca modern anlamda refah devleti fikri ortaya atılmıştır. Refah devletinin kurumsal yapısı iş kazaları neticesinde oluşmuştur. İki dünya savaşı arasındaki dönemde işçi tabanlı partilerin siyaset sahnesine çıkması neticesinde özellikle İskandinav ülkelerinde sosyal güvenliğin kapsamının genişlemesine imkan sağlamıştır. Bu dönemde sosyal sigortanın farklı risk gruplarını kapsamı, tüm nüfusu kapsamı ve zorunlu katkı sağlamaya yönelik artışı hedeflenmiştir (Kuhnle, Sander, 70). Dünya Savaşı’ndan sonra komünizm tehdidi ve merkezi planlı rejimlerin sağladığı başarıların da refah devleti gelişiminde önemli olduğu belirtilmektedir (Özdemir, 183). Diğer taraftan, 1929 Krizi’nden sonra Beveridge Raporu ile ülkelerin ulusal bir sigorta vizyonuna sahip olmasının refah devletinin gelişiminde önemli bir unsur olduğu vurgulanmaktadır (Lindert, 176). Ancak belirtmek gerekir ki, refah devletinin önemli yazarlarından Christopher Pierson’a göre 1920’li yıllar ve 1930 yılların başlarının refah devleti için mali kriz yıllarıdır. Özellikle bu dönemde ekonomik durgunluk ve ekonomik durgunluğun bir sonucu olarak da taleplerin artmasına neden olmuştur. Bu dönemde mali krizden dolayı devlet de sosyal transferi kısma yoluna gitmiştir (Pierson,121). Birinci Dünya Savaşı’ndan sonraki dönem ve 1929 Büyük Buhran’dan sonraki dönem devletin yapısında önemli değişimleri beraberinde getirmiştir. Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra devlet sosyal refah bağlamında daha fazla müdahale etmiştir (Kuhnle ve Sander,70), (Güç, 2015:38-39)

2.1.4. Yükselen Refah Devleti Dönemi (1945-1970’ler)

Refah devletlerinin orta noktası 20.yy’ın başlarıdır. En büyük gelişme ise 1945-1975 yılları arasında olmuştur. Bu zaman diliminde birçok yasa yürürlüğe konmuş bundan dolayı altın çağ ismini almış ve diğer ülkeler bundan esinlenmişlerdir. Bu nedenle 1960 ve 1970 yılları refah devletinin en revaçta olduğu yıllardır. Bu yıllar arasındaki sürecin diğerlerinden farkı refah alanında yapılan uygulamaların yanında refah devletinin ilerleyip yayılmasını sağlayan belgelerdir. Bunlar içinde, 1941 tarihli “Atlantik Paketi”, 1944 tarihli “Philadelphia Bildirgesi”, 1948 tarihli “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi”, UÇÖ’nün başta 102 sayılı “Sosyal Güvenliğin Asgari Normları Sözleşmesi” olmak üzere çeşitli sözleşme ve tavsiyeleri, “Avrupa Sosyal Şartı”, “Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi” vb. sayılabilir (Özdemir,2007: 199-200).

2.1.5. 1970’lerden Günümüze

1968-1973 yılları arasında yaşanan petrol krizi ve işçi grevler altınçağın sona ermesine neden olmuştur. Bu dönemde neoliberalizm ve yeni sağ düşünceleri tekrar ortaya çıkmıştır. Bu da devletin başlı başına problem olarak değerlendirilmesini beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla devletin sosyal politika üretme gücü kısıtlanmıştır. Dolayısıyla küreselleşmenin ve neoliberalizm akımının etkisiyle sosyal refah alanına verilen değer düşmüştür.

3. SOSYAL DEVLET

Sosyal devlet toplumun ihtiyaçlarını en üst düzeyde karşılayıp genel yaşam koşullarını arttırmak hedefiyle sosyal politikalar üretmek ve bunları gerçekleştirmek olarak tanımlanabilir. Diğer bir açıdan bakılırsa gelir adaleti sağlamak ve fırsat eşitliğini en üst düzeye çıkarmak, refah seviyesini yükseltmek, ayrımcılığı en aza indirmek sosyal devletin görevleri arasında yer almaktadır.

Sosyal devletin vatandaşların haklarını gözeterek oluşturulan devlet şeklidir. Devlet toplumun ekonomik varlığını güçlendirmek ve çeşitli yollar sunmaktadır.

-Demokrasi, zenginlik ve kapitalizmin uyumunu dengede tutmaya çalışır.

-Sosyal devlet, kaynaklarını temel kamu hizmetleriyle sağlamaya çalışır. Örneğin çocukların eğlenmeleri için, gelişim göstermeleri için imkanları sağlamak için girişimlerde bulunur. Yeri geldiğinde vatandaşları için bütün sosyal hakları kendi bütçesinden ayırarak bu alanlara yatırım yapar.

-Sosyal devlet genellikle karma ekonomi uygular. Özel mülkiyet sınırı yoktur ancak büyük servet sahiplerinin vergi oranları bir hayli fazladır. Vatandaşından gelirine göre vergi alımı uygulanır. Böylelikle insanlar arası uçurumlar azalmış olur.

-Sosyal devlet tanımı ilk olarak 1870’li yıllarda Bismark idaresindeki Almanya’da ortaya atılmıştır. Daha sonraları sosyal politikacılar tarafından devlet destekli programlar uygulanarak devletleştirme yoluna gidilmiştir (2 Aralık 2018, <https://www.neoldu.com/sosyal-devlet-nedir-sosyal-devletin-ozellikleri-6216h.htm>).

GSYH (Milyar USD)	2000	2017	2017/ 2018	Artış Sırası
ABD	10.285	19.362	1,9	14
Çin	1.215	11.938	9,8	1
Japonya	4.887	4.884	1,0	20
Almanya	1.956	3.652	1,9	15
Fransa	1.372	2.575	1,9	16
İngiltere	1.639	2.565	1,6	19
Hindistan	477	2.439	5,1	4
Brezilya	655	2.081	3,2	7
İtalya	1.145	1.921	1,7	17
Kanada	742	1.640	2,2	12
Kore	562	1.530	2,7	9
Rusya	279	1.469	5,3	3
Avustralya	399	1.390	3,5	6
İspanya	597	1.307	2,2	11
Meksika	680	1.142	1,7	18
Endonezya	179	1.011	5,7	2
Türkiye	273	851	3,1	8
Hollanda	414	824	2,0	13
İsviçre	272	681	2,5	10
Suudi Arabistan	190	679	3,6	5

CEBR’nin dünya ekonomi lîgi tablosu

Ülke	GSYH 2012	GSYH 2022	Ülke	GSYH 2012	GSYH 2022
	milyar \$	milyar\$		milyar \$	milyar\$
ABD	15.643	23.496	Endonezya	894	2.568
Çin	8.249	19.516	Türkiye	783	1.748
Japonya	5.936	7.375	Hollanda	770	948
Almanya	3.405	4.275	S. Arabistan	655	1.063
Fransa	2.607	3.185	İsviçre	623	683
İngiltere	2.443	4.061	İsveç	520	775
Brezilya	2.282	4.389	Norveç	500	661
İtalya	1.999	2.173	İran	474	771
Rusya	1.954	4.242	Belçika	477	568
Hindistan	1.834	4.935	Arjantin	475	643
Kanada	1.777	2.511	Polonya	470	826
Avustralya	1.533	2.014	Tayvan	466	894
İspanya	1.355	1.385	Avusturya	391	514
Meksika	1.188	2.005	Güney Afrika	391	629
Güney Kore	1.151	2.304	Tayland	377	695

Bu araştırma bazında gayri safi yurt içi hasıla’nın en fazla artış gösterdiği ülke İtalya’dır. En az olan ülke ise Türkiye olduğu görülmektedir. Ekonomi lîgi tablosuna bakacak olursak en fazla gelir 3.405 ile Almanya’dadır. En az ise İsveç’tir. Milli gelir nüfusla bağlantılı olduğu için milli gelirin düşük olması ülkeyi sosyal refah açısından çok etkilememektir.

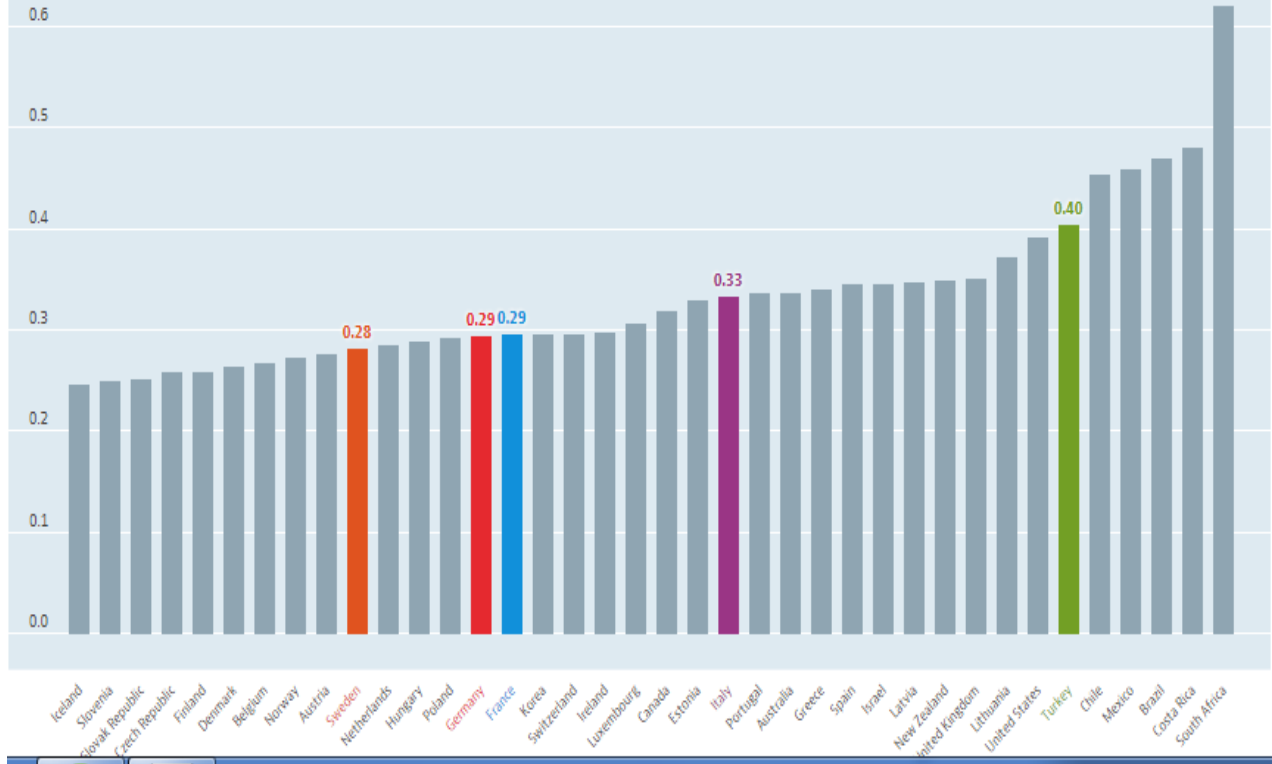
Ülkeler	Refah sıralaması 2016 (149 ülke içinde)	Ülkeler	Ortalama(oecd)	Ortalama(halk)
Almanya	11.	Almanya	6.5	7.0
İsveç	8.	İtalya	6.5	5.9
Fransa	18.	İsveç	6.5	7.3
Kanada	5.	Türkiye	6.5	5.5
Türkiye	78.	Fransa	6.5	6.4

Refah sıralamasında 149 ülke içinde en önde olan ülke İsveç olup en geride olan ülkede Türkiye’dir. Halkın memnuniyet durumuna bakacak olursak İsveç halkı OECD’nin alt sınırı 6.5 iken halk 7.3 puan vererek memnuniyetini göstermiştir. Türkiye OECD sıralamasında çok geridedir. Türkiye’de OECD’ye göre 6.5 olan yaşam memnuniyeti halka göre 5.5 olup halkın refah seviyesinden çok da memnun olmadığının göstergesidir.

Ülke	Güvenlik	Sağlık	Doğal Ortam	Siyasi Ortam	İş Ortamı	Eğitim	Kişisel Özgürlükler	Sosyal Sermaye	Ekonomik Kalite
Türkiye	126.	52.	55.	65.	74.	80.	94.	104.	49.

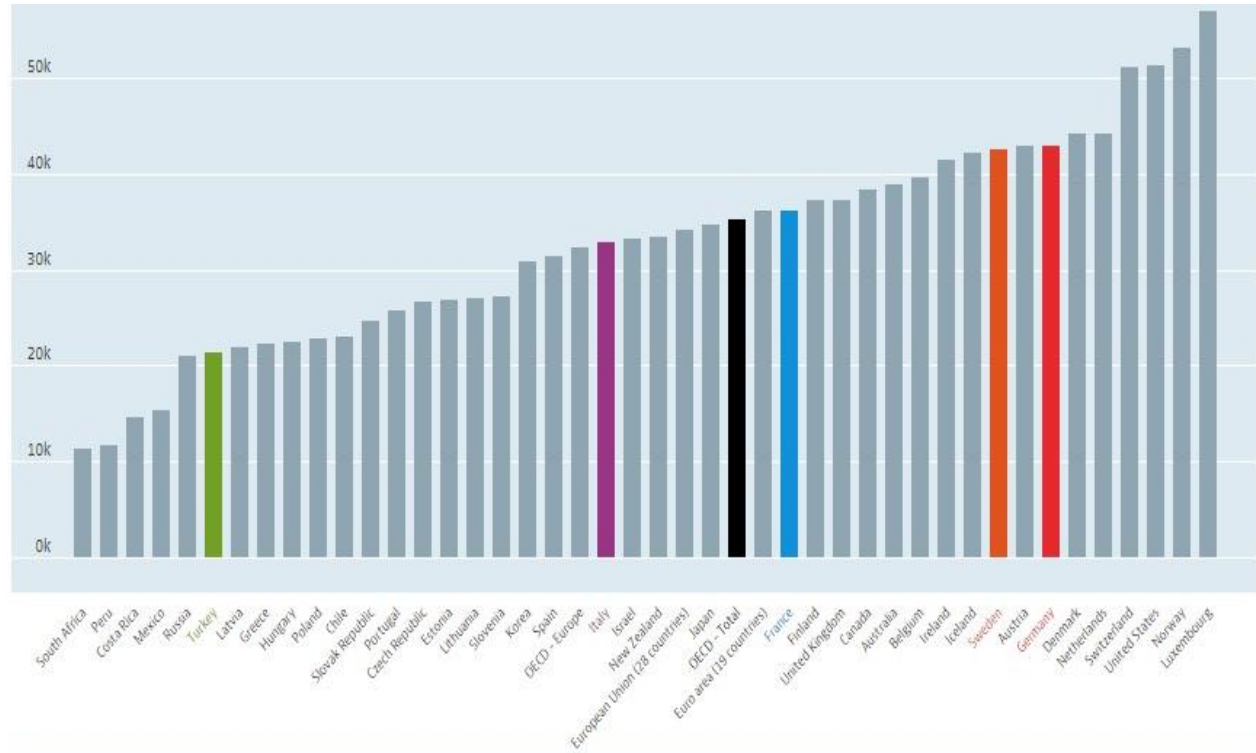
Türkiye'nin güvenlik, sosyal sermaye ve eğitim konusunda geri sıralardadır. Özellikle eğitim alanında bu kadar geride olması eğitim harcamalarının düşük olmasından kaynaklanıyor olabilir. Kişisel özgürlükler noktasında 94. Sırada olması insan hakları açısından oldukça riskli bir durumda olduğunun göstergesidir. Sosyal refah devletlerinde kişi özgürlükleri önemsenir ve kısıtlanmaz.

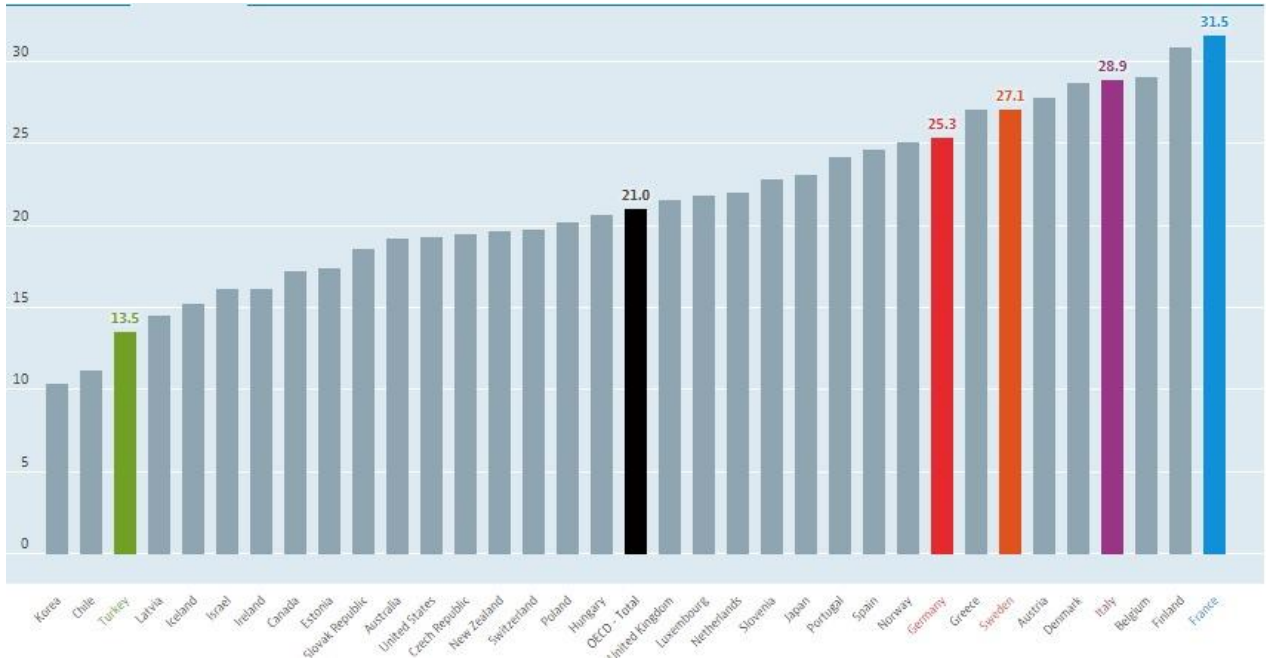
Gelir Eşitsizliği

Gelir eşitsizliğinin en yüksek olduğu ülke Türkiye'dir. En düşük olan ülke ise İsveç'tir. Almanya ve İsveç arasında çok fazla bir fark yoktur. Türkiye'de zengin ve fakir arasındaki fark diğer seçilen ülkelere oranla daha fazladır.

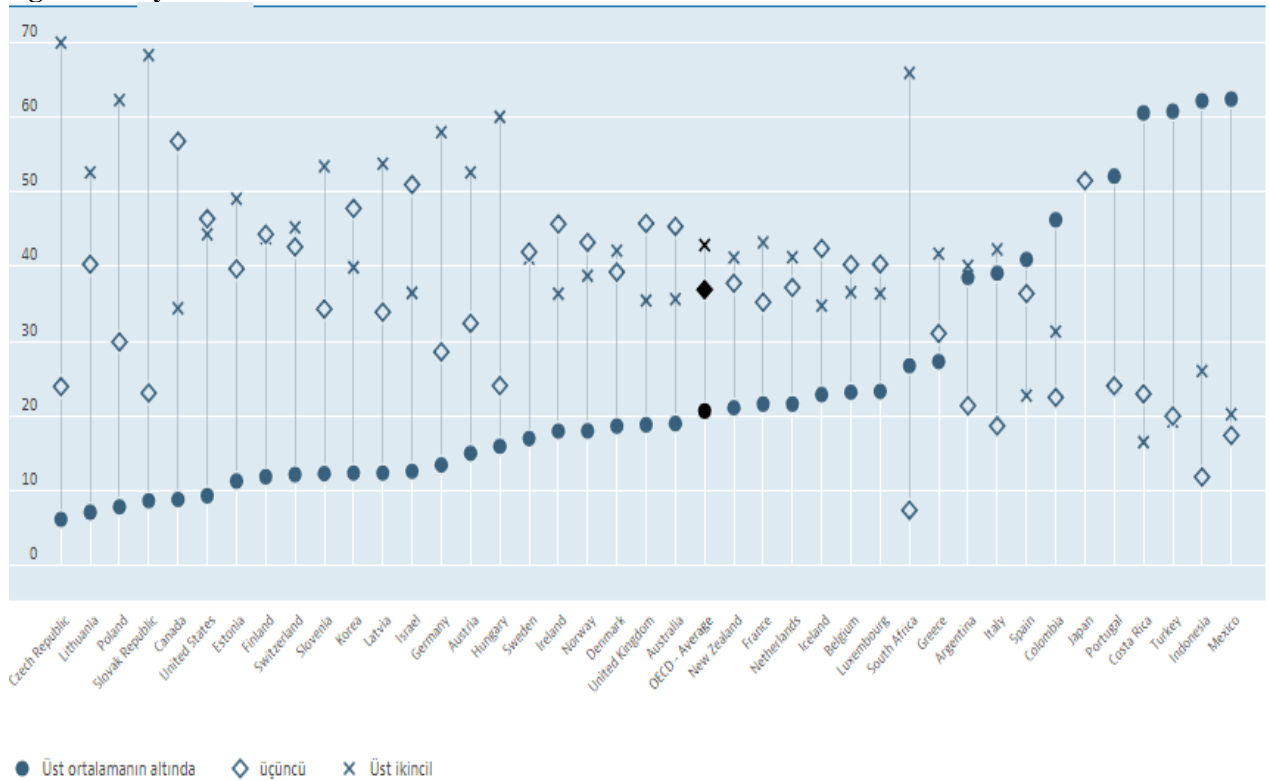
Net Milli Gelir

Sosyal harcamalara en fazla bütçe ayıran ülke 31.5 ile Fransa'dır. En az bütçe ayıran ise 13.5 ile Türkiye'dir. Bu Fransa'nın sosyal devlet olduğunun göstergesidir. Ayrıca Türkiye OECD ortalamasının da altındadır. Bir ülkenin refah seviyesi o ülkenin eğitim sağlık vb gibi sosyal alanlarda yaptığı harcamalarla ölçülebilir.

Eğitim Seviyesi

Almanya'da eğitim seviyesi üst ortalamasının altında olan %13.5 kişi vardır. Üçüncü sistemde %28.6 kişi vardır. İkincil üst kişi sayısı ise %57.9 kişidir. Yani nüfusu geneli ortalama bir eğitim düzeyine sahiptir. Türkiye'de üçüncül sistemde daha çok 20 ve 30'lu yaşlar vardır.

4. BAZI ÜLKELERDE SOSYAL REFAH DEVLETİ UYGULAMALARI

4.1. İSVEÇ

TEMEL GÖSTERGELER	ÜLKE DEĞERİ	KAYDEDİLEN YIL
Doğurganlık Hızı	1.9	2018
GSYİH	538	2017
GSYİH Yıllık Büyüme	2.3	2017
Milli Gelir	529,46	2017
Yaşam Memnuniyeti	-	-
Olası Yaşam Beklentisi	81.76	2017
Nüfus	10,07	2017
İstihdam Oranı	77.4	2016-2018
İşsizlik Oranı	6.4	2018
Enflasyon Oranı	2.1	2017
Sağlık Harcamaları	5511	2017
Bebek Ölüm Oranı	2.5	2013-2016
5 Yaşın Altında Ölüm Oranı	3	2017
İş Gücü	5.383	2013-2017
EĞİTİM Harcamaları	24.417	2013-2017
Okul Kaydı	122.9	2017
Gelir Eşitsizliği	0.28	2013-2017
Yoksulluk Oranı	0.09	2013-2017
Sosyal Harcamalar	27.1	2016

(Bu Tablo 2018 OECD Verileri Ve 2017 Economist Intelligence, Worldpopulationreview, Geoba.Se World Bank Verileri Kullanılarak Oluşturulmuştur.)

İsveç'te kadın başına 1.9 oranında çocuk düşmektedir. Bu oran gelişmekte olan ülkelere göre çok daha düşüktür. Kişi başına düşen milli gelir nüfus ile doğru orantılı olduğundan kötü bir durum söz konusu değil. İstihdam oranı nüfusa göre oldukça yüksek ve işsizlik oranı düşük. Bu durumdan yola çıkılarak devletin istihdam sağladığı sonucuna varılabilir. Bebek ölüm oranı binde iki buçuk olarak gözlenmiştir. Bu durumda sağlık düzeyinin de normal seviyelerde olduğu söylenebilir. Sosyal harcamalarda gayri safi yurt içi hasılanın %27.1'i kullanılmış bu oran oldukça yüksektir. Yoksulluk oranı ise yüzde sıfır nokta sıfır dokuz olarak belirlenmiştir. Bu oran oldukça düşüktür. Düşük olması fiyatların daha az artması, vatandaşların alım güçlerinin daha az azalması ve bunun sonucunda refah demektir.

• İsveç

(İsveççe: Sverige) veya resmî olarak İsveç Krallığı Kuzey Avrupa'daki İskandinavya yarımadasında yer almaktadır. Yaklaşık 450.000 km² olan yüzölçümüyle İsveç, Avrupa Birliği ülkeleri arasında en büyük üçüncü ülkedir. Ülkenin toplam nüfusu 2013 yılı verilerine göre 9,2 milyon olup yoğunluk bakımından km² başına 20 insan yaşamaktadır. Ancak nüfus yoğunluğu güneye doğru gidildikçe artar. Ülkedeki halkın %85'i kentlerde yaşar (İsveç, 2014, <http://www.isvec.info/> Erişim Tarihi: 28.02.2016).

• Ulusal Sağlık Sigortası Uygulaması

Sağlık sistemi bölgeseldir ama kamu tarafından işletilmektedir. Bu sistemde ulusal, bölgesel ve yerel olmak üzere üç düzey vardır. Ulusal düzeyden Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı sorumludur. Ulusal sağlık sigortasının bölgesel olması halkın sağlık hizmetlerine ulaşımında herhangi bir problem yaşamamasının önüne geçmiştir. Aynı zamanda kamu tarafından işletilmesi bu sistemin kontrol altında olduğu anlamına gelmektedir. Yerel hizmetlerin içinde sosyal hizmetler, çocuk bakımı, okul sağlığı yaşlı ve engelli bakım ve sağlığı vb. gibi alanlar mevcuttur.

• Çalışma Politikaları

'1970'lerin başında yaşanan petrol krizi ve ekonomik kriz sanayileşmiş Avrupa ülkelerini iş hukukunda başka çarelerin aranılmasına neden olmuştur. Çalışma sürelerinde bazı esnek politikalara gidilmesiyle yarı zamanlı çalışma sistemi oluşturulmaya başlanmıştır' (Tuncay, 1999, s. 75). İsveç'te toplu pazarlık sistemi hakimdir. Toplu pazarlığın yanında iş sözleşmesi sendikalar da oldukça güçlü bir yapıdadır. Kısaca sendika oranının yüksek olması farklı fikirlere saygı duyulduğu anlamına gelmektedir. İş ve işverenlerin aralarında anlaşma imzalaması sosyal devlete olan yükü azaltmıştır.

• Yaşlı Bakım Hizmetleri

Ab ülkelerinde yaşlı alanında en iyi olan ülke İsveç'tir. Bunun nedeni İsveç'in refah seviyesinin diğer ülkelere oranla çok çok yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Daha önce kurumsal bakım hizmeti

çerçevesinde yürütülen yaşlı bakımı daha sonra kurumlarda oluşan sıkıntılar sonucunda vatandaşların baskısıyla evde bakım hizmeti başlatılmıştır. Bu açıdan bakıldığında yaşlılara sunulan hizmetler çok yönlüdür. Aynı zamanda kamuoyu baskısının dikkate alınması hem halkın hem de devletin yaşlılar noktasında hassas olduğunun göstergesidir.

• Rehabilitasyon Merkezleri

Hastane bünyesinde çalışmaktadır. Rehabilitasyon merkezleri yerel düzeyde hizmet vermektedir. Bu merkezlerde istihdam edilen meslek grupları terapist hemşire, fizyoterapist, sosyal hizmet uzmanı vb.'dir. Burada dikkat çeken en önemli konu ailenin engelli birey ile birlikte rehabilitasyon sürecine katılmasıdır. Diğer bir dikkat çeken nokta ise her engelliye kendi engel düzeyi ve engel türüne göre farklı rehabilitasyon süreci uygulanmasıdır. Tüm bu hizmetlerin nakdi karşılık beklenmeden yapılması sosyal refah düzeyinin yüksek olduğunun göstergesidir. Engelli bireylerin yanında suça süreklenmiş çocuklara da hizmet verilmektedir. Engelli rehabilitasyon sürecinde olduğu gibi birey toplumdan ve ailesinden ayrı düşünülmemekte ve soyutlanmamaktadır. Burada en önemli meslek elemanı olan sosyal hizmet uzmanı çocuğu günlük yaşamı ve çevresi içerisinde gözlemler. (çevresi içinde birey yaklaşımı-ekolojik perspektif)

• Çocuk Hakları ve Bakıma Muhtaç Çocuklar

İsveç'in genç nüfusunun düşük yaşlı nüfusunun yüksek olması sebebiyle devlet halkı çocuk sahibi olma konusunda desteklemektedir. Halk ve devlet çocuklar konusunda oldukça duyarlı olup çocuklara her alanda hizmet verilmektedir. Çocuk bakımı da rehabilitasyon merkezleri gibi yerel kuruluşlara bırakılmıştır. (belediye) Devlet çocuk sahibi olan ailelere ekonomik desteğin yanında bakıcı da sağlamaktadır. Bunun sebebi anne ve babanın çalışma hayatından uzaklaştırılmamasıdır. Eğitimli çocuklar yetiştirmek için profesyonellerden yardım alınmaktadır. Aynı zamanda devletin bakım hizmeti sağlaması annenin çalışma hayatına katıldığı ve toplumsal cinsiyet kurallarının geçerli olmadığı göstergesidir.

• Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddet

Şiddet uygulayan ve şiddete uğrayan arasında arabuluculuk sistemi hakim değildir. Şiddeti uygulayan kişinin pişman olması davanın seyrini etkilemez ve mutalaka hapis ya da para cezası verilir. Buradan anlaşıldığı üzere İsveç'in şiddete toleransı yoktur. Bu uygulama kadına verilen değerin göstergesi olup şiddete sebep her ne olursa olsun taviz verilmediğinin göstergesidir. İsveç'te şiddet oranı çok azdır. Az olmasının sebebi uygulanan politikaların caydırıcı niteliğinden kaynaklanmaktadır.

Kadın konusunda hassas olan İsveç aynı hassasiyeti çocuklar için de göstermiştir. Bunun örneği aile içinde şiddete mağruz kalan bir çocuğun şiddetin devam etmesi halinde aileden alınıp kurum bakımına verilmesidir. Bu konuda en etkili meslek grubu sosyal çalışmacılardır.

• Göçmenlere Yönelik Hizmetler

İsveç gelişmemiş ve gelişmekte olan çoğu ülkeden göç almaktadır. Bunların arasında Türkiye de vardır. Gönüllü bir kuruluş olan Kızılhaç uygulaması ile gelen göçmenlere isveççe öğretilmesi, yaşlılara psikolojik destek verilemesi, uyum sağlama düzeylerinin artırılması, aktif yaşlanılması sağlanmaktadır.

4.2. ALMANYA

TEMEL GÖSTERGELER	ÜLKE DEĞERİ	KAYDEDİLEN YIL
Doğurganlık Hızı	1.47(kadın başına)	2018
GSYİH	3.677.439.129,7	2017
GSYİH Yıllık Büyüme	%2.2	2017
Milli Gelir	43490	2017
Yaşam Memnuniyeti	7.3	-
Olası Yaşam Beklentisi	80.9	2018
Nüfus	82695000	2018
İstihdam Oranı	75.6	2016-2018
İşsizlik Oranı	3.5	2016-2018
Enflasyon Oranı	1.7	2017
Sağlık Harcamaları	5728	2017
Bebek Ölüm Oranı	3.4	2016
5 Yaşın Altında Ölüm Oranı	3.7	2017
İş Gücü	43.285	2017
Okul Kaydı	102.4	2017
Gelir Eşitsizliği	0.29	2013-2017
Yoksulluk Oranı	0.0	2017
Sosyal Harcamalar	25.3	2013-2016

(Bu Tablo 2018 OECD Verileri Ve 2017 Economist Intelligence, World population review, Geoba, Se World Bank Verileri Kullanılarak Oluşturulmuştur.)

Kadın başına düşen çocuk sayısı 1.47'dir. Burada da yavaş değişim gözlenmektedir. Gayri safi yurt içi hasıla oldukça yüksektir. Yerel üreticilerin sağladığı katma değer oldukça yüksektir. İstihdam oranı nüfusla bağlantılı olarak yüksektir. İşsizlik oranı ise gelişmekte olan ülkelere göre yüksektir. Sosyal harcamalar noktasında İsveç'in gerisinde kalsa gayri safi yurt içi hasılanın %25'i sosyal harcamalara ayrılmıştır. Bu gayrisafi yurt içi hasılanın dörtte biri demektir. Yoksulluk oranının 0.0 olması ülkenin her vatandaşına yaşamını idame ettirebilecek geliri sağladığının göstergesidir. Bebek ölüm oranı İsveç'e oranla daha fazladır. 5 yaşın altında ölüm oranının düşük olması sağlık alanında uygulanan politikalara bağlanabilir. Enflasyon düşük olduğu için alım gücü azalmamış bu nokta İsveç'ten daha öndedir. Zengin ve fakir arasındaki fark İsveç'e göre Almanya'da daha fazla. Olası yaşam beklentisinin yüksek olması sağlık alanında yapılan uygulamaların yeterli düzeyde olduğunu gösterir.

• Almanya'nın Sosyal Devlet Olarak Kısa Bir Tarihi

Federal Almanya Cumhuriyeti anayasasının 20. maddesinin 1. paragrafı "Federal Almanya Cumhuriyeti demokratik ve sosyal bir federal devlettir." der. Bu basit cümle devleti sadece bireysel özgürlüklere izin vermekle değil, aynı zamanda bu özgürlüklerin geniş bir sosyal güvenlik sistemi içinde garantiye alınmasından da yükümlü tutan bir anlayışı içermektedir. İşte bu Alman sosyal devletinin (Sozialstaat) ideolojik temelidir.2. Dünya Savaşı sonrasında köklerini Keynezyan siyasi inisiyatiflerde arayan pek çok modern refah devletinin aksine, Alman sosyal devletinin temelleri bunda on yıllarca önce Şansölye Otto von Bismarck'ın döneminde atılmıştı. Dönem Prusya egemenliği dönemi ve o zamana dek bağımsız devletler halindeki Almanya'da ilk defa ulusal bir anayasa yürürlüğe konuluyordu. Otuz Yıl Savaşları'nı sona erdiren 1648 tarihli Vesfalya Anlaşması miras olarak geride parçalanmış bir siyasi coğrafya ve Protestanlar ve Katolikler şeklinde bölünmüş bir nüfus bırakmıştı. Bismarck 1871'de Almanya'yı birleştirmeyi başardı. Bunu yaparken her devlete (eyaletler) önemli yetkiler tanıdı. Eğitim, kültür ve sosyal politikalar alanında geniş bir rol üstlenme yanında, kendi parlamentolarına (Landtag) sahip olma hakkı da bunlar arasında öne çıkmaktaydı. Bismarck'ın liderliği döneminde Almanya dünyada ilk defa olmak üzere 1883'te hak sağlığı sigortası, 1884'te kaza sigortası ve 1889'da sakatlık ve yaşlılık aylığı uygulamalarını başlattı. Sosyal devlet böylece, farklı bölgelerin ve eyaletlerin bir tek ulusa entegre edilmesi ve meşruti monarşinin kurulmasına destek olarak, Almanya'da modern devletin gelişim sürecinde önemli bir aracı işlevi gördü. Almanya'nın Prusya egemenliğinde birleşmesi siyasi hedeflerin belirlenmesinde Prusyalıların meşhur kamu aygıtının anahtar rolü oynamasını getirdi. Bunun da Alman devletinin yapısı üzerinde önemli sonuçları oldu. Küreselleşme, Birleşme ve Alman Refah Devleti - Brigitte H. Schulz

• Yaşlılara yönelik hizmetler :

Almanya hastalık sakatlıktan dolayı birincil ihtiyaçlarını karşılayamayan bireyeleri bakıma muhtaç bireyler olarak tanımlamaktadır. Bu alanda Alman sosyal refah devleti yaşlılara bakım hizmeti vermektedir. Almanya'da yaşlıların bakıma muhtaçlık risk oranı genç yaşlılarda %2, orta yaşlılarda %5, yaşlı yaşlılarda %33'dür. Burada gözlemlendiği gibi Almanya'da yaş arttıkça oran da artmaktadır.

Değinilmesi gereken diğer bir önemli nokta emeklilik sistemidir. Almanya'daki emeklilik sistemi yaşlıların geçim sıkıntısı yaşamamasının yanında aktif yaşlanmasını da sağlamaktadır.

• Eğitim sistemi

Almanya federal sistemle yönetilen bir ülkedir. Her eyaletin eğitim sistemi farklıdır. Aynı zamanda her bölgede farklı eğitim bakanı istihdam edilmektedir. Zorunlu eğitim 8 ya da 9 yıldır. Eğitim ücretsiz olmakla birlikte sosyal katkı amacıyla 40 -50 euro arasında bir ücret istenmektedir. Almaya eğitim sisteminde her birey kendi ilgi duyduğu alana yönelmektedir. Bu da devletin gerekli alanlarda istihdam sağladığının kanıtıdır.

• Almanya Sağlık Sistemi

Almanya'da oturan hemen hemen herkes yüksek kalitede kapsayıcı sağlık hizmetine erişim imkanına sahiptir 1883 yılında Sağlık Sigortası Kanunu'nun kabul edilmesinden bu yana, Zorunlu Sağlık Sigortası (Gesetzliche Krankenversicherung-GKV) kamuya sağlık hizmetlerinin sunulması için gerekli örgütsel yapıyı tanıtmaktadır.2003 yılında Almanya'da nüfusun genel olarak doğuştan beklenen yaşam süresi 78,4 yıldır ve 77,8 olan OECD ortalamasının biraz üstündedir.2030 yılında Almanya'da her dört kişiden birinin 65 yaş üstüne erişebileceği tahmin edilmektedir. Sağlık hizmetleri sistemi yerinden yönetim şeklinde örgütlenmiştir. En belirgin özelliği federalizm ve sosyal sağlık sigortası sistemi içinde en büyük role sahip

olan, devlete ait olmayan birliklere yetki devri yapılmış olmasıdır. Sosyal sağlık sigortası sisteminin sağlık hizmeti sunucuları ayağını hekim ve diş hekimi birlikleri, sağlık hizmeti talep edicisi ayağını hastalık fonları ve bu fonlara bağlı kuruluşlar oluşturmaktadır. (01.12.2018, tarihinde <http://www.memurmaasmutemeti.com/haber/2006/almanya-saglik-sistemi-nasil-uygulanmaktadır> adresinden erişilmiştir.)

4.3. FRANSA

TEMEL GÖSTERGELER	ÜLKE DEĞERİ	KAYDEDİLEN YIL
Doğurganlık Hızı	1.93	2018
Gsyih	2.582.50	2017
Gsyih Yıllık Büyüme	%1.8	2017
Milli Gelir	2.548,26	2017
Yaşam Memnuniyeti	6.4	-
Olası Yaşam Beklentisi	81.86	2017
Nüfus	67.118.648	2017
İstihdam Oranı	65.2	2016-2018
İşsizlik Oranı	9.1	2016-2018
Enflasyon Oranı	%1	2017
Sağlık Harcamaları	4902	2013-2017
Bebek Ölüm Oranı	3.7	2013-2016
5 Yaşın Altında Ölüm Oranı	-	-
İş Gücü	29668	2013-2017
Okul Kaydı	107.4	2017
Gelir Eşitsizliği	0.29	2017
Yoksulluk Oranı	0.081	2013-2016
Sosyal Harcamalar	31.5	2013-2016
Sosyal Kurumlar Ve Toplumsal Cinsiyet	0.0	2014

(Bu Tablo 2018 OECD Verileri Ve 2017 Economist Intelligence, Worlpopulationreview, Geoba. Se World Bank Verileri Kullanılarak Oluşturulmuştur.)

İncelenen devletler arasında sosyal harcamaları en yüksek olan aynı zamanda bu alanda OECD ülkelerinin birinci sırasında yer alan ülke % 31.5 ile Fransa'dır. Milli gelir noktasında bu araştırma bazında Almanya'dan sonra milli geliri en yüksek olan ülkedir. İşsizlik oranlarının bu kadar yüksek olması mali politikalarının zayıf olduğunu gösterir bu da ekonomik olarak Fransa'nın büyümemesine neden olur. Sosyal yardımlarının yüksek olması insanları düşük ücretli işlere girmekten caydırması işsizliğe sebep olan diğer bir sorundur. Bebek ölüm oranları Almanya'ya göre çok az farkla öndedir. Bu da Fransa'nın sağlık alanında Almanya'dan çok az bir miktar daha önde olduğunu gösterir. Enflasyon oranı oldukça düşüktür. Yani alım gücü fazladır. Fransa'da kadın başına 1.93 çocuk düşmektedir. İsveç ve Almanya'ya göre yüksek bir rakamdır.

• Eğitim sistemi

Fransa eğitim katilesi ve ulaşımında dünyada önde gelen ülkelerdendir. Öğrencilerin eğitimlerinin ücretsiz olmasının yanında devlet sağlık sigortalarını da karşılamaktadır. Aynı zamanda yurt dışından da öğrenci kabul etmekte ve eğitim vermektedir. Yüksek öğrenim diplomalarının denkliği mevcuttur. Fransa'da eğitimin kaliteli olması, kolay ulaşılabilir olması, dış ülkelere öğrenci alıp ve bu öğrencilere eğitim vermesiyle sosyal refah alanında dikkat çekici bir ülke haline gelmiştir.

• Sağlık sistemi

Fransa'da sağlık istemi uzun süreçler sonunda oluşmuştur. Fransa'da temel sağlık sisteminin adı ulusal sosyal sigorta sistemidir. Sosyal sigortanın diğer adı zorunlu hastalık sigortasıdır. Genel sağlık sigortası kapsamında 200 yılında ortaya çıkarılan başka bir yasa ile sağlık hizmetlerin yararlanmayan kişi sayısı oldukça düşmüştür. Hatta hiç yok denecek kadar azdır. Fransa'da halkın tümünün yani yoksul kesimlerinin de sağlık sigortalarının olması ve bundan dolayı sağlık hizmetlerine kolay ulaşılabilir olması Fransa'nın sosyal devlet olduğunun göstergesidir.

• Engelliliğe yönelik hizmetler

Fransa'da engelli bireyleri hak ve özgürlüklerini tanımlayan kanun özürlüler kanunudur. Bu kanun kapsamında hem engelli bireylere hem de engelli çocuğu olan kişilere belirli nakdi yardımlar yapılmaktadır. ancak nakdi yardımın yapılabilmesi için engel gerekçesinin %80 olması gerekir. engeli nedeniyle herhangi bir işte çalıştırılmayan kişiler ise bu durumdan kaynaklı olarak nakdi yardım

alabilmektedir. Yetişkin engelliler engellilik aylığı yanında çeşitli nakdi yardımlardan da yararlanmaktadır. Ulaşım, barınma, üçüncü kişiye yardımlar gibi...

• Kadınlara ve çocuklara yönelik hizmetler

Fransa'da toplumsal cinsiyet kurallarının hakim olmadığı apaçık bir gerçektir. Çocuk doğum oranlarının yüksek olmasına rağmen kadının çalışma hayatından yoksun bırakılmaması bunun en güzel örneğidir. Kadınların çalışma oranı %80'dir. Kadınların bu kadar yüksek oranda istihdam edilmesinin sebebi; çocuk bakım hizmetlerinin çokça gelişmiş olmasındandır. Buradan da anlaşılacağı gibi kadın çocuğun u devlete emanet edebilmektedir. Fransa çok fazla fikir farklılıklarına sahip olmasına rağmen her grubun ortak noktası kadının çalışma hayatından yoksun bırakılmamasıdır. Aynı zamanda kadına duyulan saygının bir göstergesi olmaktadır. Bu da Fransa'nın erkek ve kadın arasındaki fırsat eşitliğinin sağlanmasında öncü bir ülke olduğunun göstergesidir.

• Yaşlılara yönelik hizmetler

Fransa'da her yaşlı sosyal yardım hakkından faydalanabilir. Ayrıca bireyler isteğe bağlı olarak sigortalı olabilir. bir kişinin yaşlılık aylığı alması için ; 60 yaşını doldurması gerekir. İlerleyen dönemlerde bu aylığın kendine yetmediğini söyleyen kişilere bir miktar daha yardım yapılmaktadır. Fransa'da yaşlıların sigorta kapsamında olması ülkenin refah seviyesinin ve yaşlı grubun yaşam memnuniyetini de artırmaktadır.

4.4. İTALYA

TEMEL GÖSTERGELER	ÜLKE DEĞERİ	KAYDEDİLEN YIL
Doğurganlık Hızı	1.49	2018
GSYİH	1934.80	2017
GSYİH Yıllık Büyüme	%1.5	2017
Milli Gelir	1878.33	2017
Yaşam Memnuniyeti	-	-
Olası Yaşam Beklentisi	82.35	2018
Nüfus	60.55	2017
İstihdam Oranı	58.7	2013-2018
İşsizlik Oranı	10.9	2013-2018
Enflasyon Oranı	0.6	2017
Bebek Ölüm Oranı	2.8	2016
5 Yaşın Altında Ölüm Oranı	3	2017
İş Gücü	25930	2013-2017
EĞİTİM Harcamaları	11.257	2013-2016
Okul Kaydı	101,2	2017
Gelir Eşitsizliği	0.33	2013-2017
Yoksulluk Oranı	0.14	2013-2017
Sosyal Harcamalar	28.9	2016
Sosyal Kurumlar Ve Toplumsal Cinsiyet	0.01	2014

(Bu Tablo 2018 OECD Verileri Ve 2017 Economist Intelligence, Worldpopulationreview, Geoba, Se World Bank Verileri Kullanılarak Oluşturulmuştur.)

İtalya'nın doğurganlık hızı kadın başına 1.49 çocuktur. Doğurganlık hızının düşmesi beraberinde yaşlı nüfusun artmasını getirecektir. Ülkede üreticilerin sağladığı katma değer toplamı yani gayri safi yurt içi hasıla Almanya, Fransa ve İsveç'e göre düşüktür. Gelir eşitsizliğinde Almanya, Fransa'ya ve İsveç'e göre gelir dağılımında adaletsizlik mevcut. Geliri yoksulluk sınırının altına düşen kişi sayısı İtalya'da Almanya, Fransa ve İsveç'e göre daha fazladır. Bu araştırma bazında işsizlik oranını diğer tüm ülkelere göre daha fazladır. Bebek ölüm oranının az olması sağlık alanında iyi politikalar yapıldığının bir göstergesidir. Sosyal harcamalara ayrılan bütçe Fransa'nın bir gerisinde bulunmakta olup iyi durumda olduğunun göstergesidir. Sosyal harcamalarla işsizlik arasındaki ilişki Fransa ile benzer bir özellik göstermektedir.

• Eğitim sistemi

İtalya'da eğitimin temel hedefi topluma ve iş dünyasına kaliteli bireyler sunmaktır. İtalya'nın eğitim sistemi kolay erişilebilir, engelli dostu, eşitlikçi, farklılıklara saygı duyan , özgürlükçü aynı zamanda her üniversitenin kendine ait bir sisteminin olması da özgün olmasını sağlamıştır. İtalya'da her eğitim kurumunun kendine ait özerliği vardır. Eğitimle ilgili yasaları devlet yapar ancak bu özellik dikkate alınarak uygulanır. İtalya sosyal refah devleti eğitim kalitesini sürekli geliştirmeyi hedefler. İtalya'da eğitimin genel amacı özetle herkese eşit ve özgür eğitim sağlamaktır. Eğitim kurumlarının kendi içinde özerk dışarıda devlete bağlı olması yönetilebilirlik ve kontrol edilebilirlik açısından oldukça önemlidir.

• İtalya’da Yaşlılara Sunulan Hizmetler

İtalya’da yaşlılara sunulan hizmetler üç grupta toplanabilir bunlar; emeklilik sigortası bakım hizmetleri ve sosyal bakım faaliyetleridir. İtalya güney ve kuzey olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Güneydeki refah düzeyi kuzeydekine göre daha sıkıntılı bir durumdadır. Kısaca İtalya güney ve kuzey arası farkı yok etmek amacıyla kayırmacı özelliğini bir kenara bırakıp her iki kesimin de refah düzeyini artırarak sosyal politikalar geliştirmeli ve uygulamalıdır. Bu kayırmacı yapını temel sebebi devletin oy karşılığı refah sağlamasıdır. Dolayısıyla bu ayrımcı yapı yaşlıların büyük problemler yaşamasına sebep olmaktadır.

• İtalya’da engellilere yönelik uygulamalar

Son zamanlarda artan sosyal sorunlar neticesinde kooperatifler oluşturulmuştur. Kooperatifler dezavantajlı gruplara sunduğu hizmetlerle göz önünde olmuştur. Kooperatifler a ve b tipi olmak üzere ikiye ayrılır. A tipi kooperatifler, eğitim, sağlık ve danışmanlık bazlı çalışanlar B tipi kooperatifler ise dezavantajlı gruplara iş sağlamak için hizmet veren kooperatiflerdir. Devlet bu kooperatifleri yasal olarak tanımıştır bunun yanında nakdi destek vermektedir. A tipi kooperatiflerde yaşlılara, engellilere, madde bağımlılarına hizmet verilmekle birlikte bunlara yönelik kurumlar ele alınmıştır. B tipi kooperatifler ise belirli bir düzeyde engeli olan insanlara iş imkanı sağlamaktadır.

4.5. TÜRKİYE

TEMEL GÖSTERGELER	ÜLKE DEĞERİ	KAYDEDİLEN YIL
Doğurganlık Hızı	2.024	2018
GSYİH	3.446	2018
GSYİH Yıllık Büyüme	%5.5	2018
Milli Gelir	11.409 tl	2018
Yaşam Memnuniyeti	-	-
Olası Yaşam Beklentisi	78.0	2013-29017
Nüfus	80.75	2017
İstihdam Oranı	51.8	2013-2018
İşsizlik Oranı	%10,5	2018
Enflasyon Oranı	%7.0	2018
Sağlık Harcamaları	1.194	2013-2017
Bebek Ölüm Oranı	10.0	2013-2016
5 Yaşın Altında Ölüm Oranı	-	2017
İş Gücü	31617	2013-2017
Eğitim Harcamaları	8901	2013-2016
Okul Kaydı	103.3	2017
Gelir Eşitsizliği	0.40	2013-2017
Yoksulluk Oranı	0.172	2013-2017
Sosyal Harcamalar	13.5	2013-2016
Sosyal Kurumlar Ve Toplumsal Cinsiyet	0.10	2014

(Bu Tablo 2018 OECD Verileri Ve 2017 Economist Intelligence, Worlpopulationreview, Geoba.Se World Bank, BÜMKO Verileri Kullanılarak Oluşturulmuştur.)

Türkiye’de kadın başına 2.04 çocuk düşmektedir. Diğer ülkelere göre bu oran oldukça fazladır. Bunun nedeni ise gelişmekte olan bir ülke olduğundandır. Milli gelirin nüfusla doğru orantılı olması gerektiğini düşünürsek Türkiye için milli gelir oranı oldukça düşüktür. Bebek ölüm oranının bu kadar fazla olması sağlık sisteminin tam olarak gelişmediğinin kanıtıdır. İşsizlik oranı İtalya’ya göre daha iyi durumdadır. Ancak sosyal harcamalarının düşük olması Türkiye için işsizliğin tehdit olarak görülmesine neden olmuştur. Yoksulluk oranı diğer ülkelere göre daha yüksektir. Gelir eşitsizliğinin diğer ülkelere göre yüksek olması yoksul ile zengin arasındaki uçurumu gösterir. OECD ülkeleri arasında sağlık harcamaları alanında en düşük 7. Ülkedir. Bu da sağlık alanında devletin daha çok politika üretmesine neden olmalıdır. Enflasyon oranının yüksek olması alım gücünün az olması anlamına gelir. Eğitim harcamalarında da diğer ülkelere göre daha düşüktür.

1980 sonrası dönemde sosyal refah önemini kaybetmiştir. Türkiye’de bu dönemde 1980 darbesi gerçekleşmiş sosyal hak ve özgürlükler kısıtlanmıştır. Dolayısıyla 1980 darbesi Türkiye’nin sosyal refah düzeyini düşürmüştür.

Bilindiği üzere 1961 anayasası şuana kadar çıkarılan en özgürlükçü anayasadır. Ancak darbe ile birlikte çıkarılan 1982 anayasası bu hükümleri taşımamaktadır. Bu dönemde neoliberal anlayış hüküm sürmüştür. Liberalizmin getirdiği kavramlarla birlikte devletin görevleri ve müdahaleleri kısıtlanmıştır. Türkiye de bu olayların etkisinde kalmıştır. Liberalizmle birlikte işçilerin yaşam koşulları ağırlaşmış ülke sosyal refah açısından daha da gerilemiştir. Bu dönemde özelleştirmeler artmıştır. Bu dönemde refah devleti düzeyi o

kadar düşmüştür ki ülke yöneticileri de bunu dile getirmekten çekinmemiştir. Bu dönemde sosyal politikalar uygulamak yerine daha yardım boyutunda gerçekleştirilmiştir. Ama bu yardımlarında refah düzeyinin artmasında çok fazla bir etkisi olmamıştır. Yedinci 5 yıllık kalkınma planı sonucunda yardım kuruluşları bira araya toplanmıştır. Küreselleşme ve krizler ülkedeki sosyal politikaları etkilemiştir. 2000'li yıllarda refah devletinin önem kazanması beklenirken daha çok önem kaybetmiştir. 2002 yılında koalisyon hükümetleri sona ermiş tek parti oy çoğunluğuyla seçimi kazanmıştır. Bu dönemde de neoliberal anlayış devam etmiş özelleştirmeler üst sınırlara ulaşmıştır. Daha sonra 2008 tarihinde sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası yasası çıkartılmıştır. 2011 tarihinde kurulan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı sosyal refah devletinin sistemleştirilmesi açısından son derece önemlidir. Tüm bu bilgilerden yola çıkılarak Türkiye'de Sosyal refah açısından uygulanan en önemli gelişme 1961 anayasasıdır. Türkiye'de sosyal refah devleti düzeyi dünyadaki olaylarla orantılı olarak düşmekte veya yükselmektedir.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Geniş anlamda refah devleti tüm vatandaşların yaşam koşullarını iyileştirmektir. Bir toplumu oluşturan bireylerin yasalar karşısında olduğu kadar siyasal, ekonomik ve sosyal hayatın işleyişi içinde de eşit ve özgür olmalarını sağlamak sosyal refah devletinin genel amacıdır. Diğer amaçları ise adil gelir dağılımı ve yoksullukla mücadele, fırsat eşitliğidir.

Gayri safi yurt içi hasıla üretim ve tüketimdeki iktisadi faaliyetleri ölçmek için en yaygın olarak kullanılan kavramdır. Bir yerdeki üreticilerin toplam katma değeridir. Gayri safi yurt içi hasıla artışı toplumun yaşam seviyesinde bir artış olduğu yani toplumsal açıdan daha iyi duruma gelindiği şeklinde yorumlanabilir. Bu durumda bu araştırma bazında Almanya GSYİH oranı ve artış hızı en yüksek olan ülke İsveç ise en düşük olan ülkedir.

Bir ülkede belli bir dönemde üretilen mal ve hizmetlerin değerine diğer adı gnp olan mili gelir denir. Milli gelir hesaplarında nüfus artışı dikkate alınır. Almanya da kişi başına düşen milli gelir 43490 iken İsveç'te 529'dur. Ancak bu durum İsveç'in nüfusu ile doğru orantılıdır. Orantılı olmayan dağılım Türkiye'de mevcuttur. Türkiye nüfusu ile kişi başına düşen milli gelir orantılı değildir.

Sosyal devletin amaçlarından biri işsizlikle mücadele etmektir. Ekonomide bir bozukluk olduğunu gösteren en etkili kriterdir. İşsizler çalışmaya razı olan fakat iş bulamayan kişilerdir. Araştırılan ülkeler arasında en yüksek işsizlik oranı Türkiye'de gözlenmiştir. İşsizlik yeterli istihdam alanının olmamasından kaynaklanmaktadır. Yeni istihdam alanı açmak ve sanayileşmekte olan ülkeler için oldukça zordur. Diğer bir işsizlik sebebi ise göç unsurudur. Türkiye'de oldukça yüksek oranda kırdan kente göç olgusu vardır. Aynı zamanda sanayi ile birlikte gelişen teknoloji de insan gücünü geri planda bırakmaktadır. Şuan Türkiye'de üç milyondan fazla işsiz bulunmaktadır. İncelenen ülkelere bakılırsa Türkiye işsizlik oranı %10.5 ile en yüksek olan ülkedir.

Gelir dağılımı ortaya çıkan gelirin kişilere nasıl paylaşıldığını gösteren kriterdir. Sosyal refah devletleri sosyal politikalar ürettiği kadar gelir dağılımının adaletli olmasını da amaçlamaktadır. 0.40 Türkiye gelir eşitsizliğinde ön sıradadır en adaletli gelir dağılımı ise İsveç'tedir.

Yoksulluk sınırı insanların yaşamlarını sürdürebilmek için sahip olması gereken gelirdir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında çok büyük farklılıklar vardır. Ailenin yaşam koşullarını anlamak hangi alanlarda ihtiyaçlarının olduğunu belirlemek ve bu ihtiyaçları karşılamak sosyal devletin temel gereklerindendir.

Doğum oranı bir yılda doğan canlı bebeklerin sayısının nüfusa bölünmesi ve 1000 ile çarpılması sonucu bulunur. Doğum oranı yavaş ve hızlı olmak üzere ikiye ayrılır. Gelir dağılımının yavaş değişimi Eğitimde iyileşme, kadının çalışma hayatına katılması, sanayileşme gibindenlere bağlıdır. Türkiye Endonezya'dan sonra en hızlı yaşlanan ikinci ülke olmuştur.

Tüm bu kıyaslamalardan yola çıkılacak olursa refah düzeyi en yüksek olan ülke İsveç'tir. En düşük olan ülke ise Türkiye'dir. Türkiye istihdam politikalarını geliştirip öncelikli olarak işsizlik ile mücadele etmektedir. Şuan üniversite mezunu milyonlarca insan iş bulma noktasında sıkıntı yaşamaktadır. Gerekli istihdam oranı sağlanmalıdır.

Gelir adaletsizliği noktasında Türkiye'de zengin ve fakir arasındaki fark diğer ülkelere oranla oldukça yüksektir.

Sosyal harcamalara bakıldığında gayri safi yurt içi hasılasının çok az bir miktarını ayıran Türkiye bu alanda da geride kalmıştır ki sosyal harcamalar bir ülkenin refah düzeyini belirleyen harcamalardır. Bu alanda

Türkiye daha güvenilir bir eğitim sistemi geliştirilmeli ve eğitim sistemi istikrarlı olmalıdır. Sürekli değişen sisteme öğrenciler ve veliler ayak uyduramamaktadır. Okulların standartları yükseltilmeli ve bu alandaki harcamalara daha çok önem verilmelidir. Müfredat anayasada belirtildiği gibi ayrımcılık yapılmadan düzenlenmelidir. Okulların bulunduğu yer itibarıyla çevresinde kiraathane vb. gibi alanlar olmamalıdır. Eğitimin kaliteli hale getirilmesi için eğitim harcamaları arttırılmalıdır.

Sağlık harcamaları noktasında da Türkiye diğer ülkelere göre daha geridedir. Sağlık sisteminde gecikmeler yaşanmaktadır. Türkiye’de randevu sistemiyle birçok hasta mağdur olmaktadır. Aynı zamanda ilaçlardan alınan oran düşürülmelidir. Kanser hastalarının ilaçları sigorta tarafından sağlanmalıdır. Araştırılan ülkelere göre bebek ölümlerinin en fazla olduğu ülke yine Türkiye’dir. Bu sağlık sisteminde büyük bir problem olduğunun göstergesidir. Bu noktada aileler bilgilendirilmeli annelere gerekli olan tedavi vb. gibi hizmetler devlet tarafından ücretsiz verilmelidir. Hastanelerin standartları yükseltilmelidir.

Kadının istihdama katılma oranı Fransa’da % 80’dir. İsveç ise kadına yönelik şiddet noktasında taviz vermemekte ve caydırıcı yaptırımlar uygulamaktadır. Ancak Türkiye’de kadın istihdam oranı diğer ülkelere oranla düşüktür. Aynı zamanda toplumsal cinsiyet tutumları hala kadını erkeğe oranla ikinci sınıf insan olarak görmektedir. Ataerkil zihniyet hakimdir. Kadının parlamentodaki yerine bakıldığında ise son seçimlerde 600 milletvekilinden sadece 103’ü kadındır. Ve 34 ilden hiç kadın milletvekili çıkmamıştır. Kadın cinayetleri gün geçtikçe artmaktadır. 2017 yılında 300’den fazla kadın hayatını kaybetmiştir. Taciz ve tecavüz olaylarında kanun boşlukları vardır. Türkiye bu alanda caydırıcı politikalar geliştirmeli şiddet uygulananın yanında şiddet uygulayanı rehabilite etmeli, şiddete tolerans göstermemeli, kadınların çalışma alanları kısıtlanmamalıdır.

Engellilik alanında yapılan hizmetlere bakıldığında rol model alınması gereken ülke İsveç’tir. Engellileri toplumdan izole etmek yerine engellerinin yaşamlarına engel olmasını önlemek gereklidir. Türkiye bu noktada çevre planlamalarını engellilere göre düzenlemeli İsveç’te olduğu gibi trafik ışıklarında bile engellilerin var olduğunu bilerek yeni düzenlemeler yapmalıdır. Aynı zamanda kendilerini işe yaramaz olarak görmemeleri için engelli istihdamı arttırılmalı rehabilitasyon merkezlerinin kalitesi yükseltilmelidir. Engellilik konusunda temel problemlerden biri farklı engel gruplarında ve derecelerinde olan insanların aynı anda ve aynı yerde eğitim görmesidir. Bu durumun düzeltilmesi gereklidir. Aynı zamanda engelli çocuklara sahip olan aileleri nakdi yardımlar yanında psikolojik destek de sağlanmalıdır. Tüm bunlar engelli birey ve ailesinin öz saygı ve benliğini güçlendirecektir.

Ülkemizde yaşlıların aktif yaşlanması için çalışmalar yapılmalıdır. Yaşlılara yönelik uygulamalar genişletilmeli ve sosyal uyumları sağlanmalıdır. Türkiye’de yaşlıların çoğu geçim sıkıntısı yaşamaktadır. Bu sıkıntının temel sebebi gelirlerinin düşük olmasıdır. İlerleyen dönemde yaşlı oranı çok daha fazla olacağı için yaşlılara yönelik politikaların genişletilmesi gerekir.

KAYNAKÇA

- 1- GÜÇ, Y. (2015). Refah Devletin Gelişimi Ve Türkiye’de Refah Devleti Algısı, İstanbul Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı,İstanbul.
- 2- KURŞUN, A ve ÇAKICI, C. (2016). Sosyal Refah Devletin Tarihi Süreci ve Günümüz Bazı Refah Devletlerinin Değerlendirilmesi
- 3-<https://www.neoldu.com/sosyal-devlet-nedir-sosyal-devletin-ozellikleri-6216h.htm>
- 4- ALBAYRAK, T. Sosyal Devlet Modelleri: Sosyal Demokrat Model, İsveçnorveç Örneği,İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi,İstanbul.
- 5- Küreselleşme, Birleşme ve Alman Refah Devleti - Brigitte H. Schulz
- 6- TAŞÇI, F. (2010), Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar: İsveç, Almanya, İngiltere ve İtalya Örnekleri Faruk
- 7- <https://www.itebs.com.tr/almanyada-egitim-sistemi>)
- 8- <http://www.memurmaasmutemeti.com/haber/2006/almanya-saglik-sistemi-nasil-uygulanmaktadır>
- 9- (<https://www.mezun.com/fransa/fransa-hakkinda/egitim-sistemi.html>)
- 10- YILDIRIM. F, Fransa Sağlık Sitemi
- 11- ÇAKAR, E. (2007). Türkiye Ve Bazı Yabancı Ülkelerde Özürlülere Sağlanan Avantajlar: Vergi Düzenlemeleri İle Ekonomik Ve Sosyal Düzenlemeler

- 12- <https://www.dunya.com/gundem/kadin-istihdamini-artirmanin-yolu-fransa-modelinden-geciyor-haberi-295761> 22 ekim 2015)
- 13- (UNESCO, 2012)
- 14- (blog.milliyet.gov.tr 3 ocak 2018)
- 15- YAY, S (2014), Tarihsel Süreçte Türkiye’de Sosyal Devlet
- 16- OECD (2018), Life expectancy at birth (indicator). doi: 10.1787/27e0fc9d-en (Accessed on 07 December 2018)
- 17- OECD (2018), Infant mortality rates (indicator). doi: 10.1787/83dea506-en (Accessed on 07 December 2018)
- 18- OECD (2018), Gross domestic product (GDP) (indicator). doi: 10.1787/dc2f7aec-en (Accessed on 07 December 2018)
- 17-WORLD BANK
- 18-ECONOMİST İNTELLİGENT
- 19-GEOBA.SE
- 20- BÜMKO